

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО”

ЗАВДАННЯ
ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ТА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ДЕРЖАВНЕ БУДІВНИЦТВО
І МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ
В УКРАЇНІ”

Харків
2013

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО”**

ЗАВДАННЯ

ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ДЕРЖАВНЕ БУДІВНИЦТВО І МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ”

(галузь знань 0304 “Право”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”,
напрямок підготовки 6.030401 “Правознавство”)

для студентів III курсу заочної форми навчання

Харків
2013

Завдання для практичних занять та контрольних робіт з навчальної дисципліни “Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні” (галузь знань 0304 “Право”, освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”, напрям підготовки 6.030401 “Правознавство”) для студентів III курсу заочної форми навчання / уклад.: С. Г. Серьогіна, П. М. Любченко, І. І. Бодрова та ін. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2013. – 35 с.

У к л а д а ч і : С. Г. Серьогіна,
П. М. Любченко,
І. І. Бодрова,
О. Ю. Лялюк,
В. Є. Шеверєва,
Л. В. Челомбитько

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № 10 від 14.12.2012 р.)*

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

На практичні заняття виносяться найбільш важливі та складні теми з дисципліни “Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні”. Проведення аудиторних занять має на меті вивчення основних тем навчальної дисципліни, формування практичних навичок роботи з першоджерелами, нормативним матеріалом, зі спеціальною юридичною літературою.

Під час підготовки вказаних тем студентам слід звернутись до рекомендованої літератури, насамперед до відповідних підручників, нормативно-правових актів з питань організації діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування в Україні, матеріалів правозастосовної діяльності органів публічної влади, їх структурних підрозділів та посадових осіб.

Згідно з навчальним планом дисципліну “Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні” студенти заочної форми навчання вивчають у VI семестрі. До початку екзаменаційної сесії слід виконати письмову контрольну роботу за одним із наведених варіантів. Зазначення в роботі номера варіанта та запис поставлених питань є обов’язковими. Студенти, прізвища яких починаються з “А” до “Д”, готують варіант I; від “Е” до “К” – II; від “Л” до “П” – III; від “Р” до “Т” – IV; від “У” до “Ч” – V; від “Ш” до “Я” – VI.

Кожне завдання передбачає дослідження фактичних обставин справи і вирішення його згідно з чинним законодавством. Відповідь має бути конкретною і водночас обґрунтованою. Студент не повинен обмежуватись підбором відповідних статей нормативних актів. Він має використовувати не тільки закони України, нормативні акти Президента та Кабінету Міністрів України, але й рішення Конституційного Суду України, практику роботи органів місцевого самоврядування, зазначені в пе-

реліку рекомендованих правових актів.

Обґрунтовуючи свою позицію, необхідно вказати джерела, в кінці роботи дати список використаної літератури. Не допускається механічного переписування тексту із першоджерел, застосування нормативних актів, що втратили чинність, застарілих статистичних і фактичних даних. Важливо робити узагальнення, висновки, критично ставитись до положень, які даються у спеціальній літературі.

Роботу слід виконувати чітким почерком, грамотною літературною мовою. На останній сторінці необхідно поставити дату написання роботи і особистий підпис. Виконана і належним чином оформлена контрольна робота має бути представлена на рецензію в строк, установлений навчальним планом.

Практичне заняття 1

ПОНЯТТЯ Й ЕЛЕМЕНТИ ОРГАНІЗАЦІЇ І ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ОРГАНІВ ВЛАДИ АВТНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

О с н о в н і   п и т а н н я

1. Поняття й загальна характеристика елементів організації і діяльності органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим та місцевого самоврядування в Україні.

2. Системно-структурна організація органів державної влади і місцевого самоврядування в Україні.

3. Територіальна, правова, матеріальна і фінансова основи організації та діяльності органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим і місцевого самоврядування в Україні.

Завдання

1. Вкажіть, до яких форм діяльності відносяться наступні дії і процедури органів державної влади і місцевого самоврядування в процесі реалізації їх функцій і компетенції:

- сесія Верховної Ради України;
- слухання в комітетах Верховної Ради України;
- затвердження указом Президента України положення про Адміністрацію Президента України;
- робочі поїздки Президента України;
- підготовка конституційного подання Президента України до Конституційного Суду України щодо визнання неконституційними положень Закону України;
- прийняття указу Президента України з питань помилування;
- засідання Кабінету Міністрів України;
- прийняття акта Кабінету Міністрів України про скасу-

вання розпорядження голови місцевої державної адміністрації;

- прийняття розпорядження голови місцевої державної адміністрації про утворення управлінь, відділів місцевої державної адміністрації;

- транспортне обслуговування місцевої державної адміністрації;

- прийняття рішення обласної ради про недовіру голові місцевої державної адміністрації;

- затвердження регламенту місцевої ради;

- прес-конференція міського голови;

- робота з депутатськими запитами і зверненнями;

- підготовка звіту сільського голови;

- прийняття рішення місцевої ради про створення комунального підприємства;

- прийняття рішення міської ради про скасування рішення виконавчого комітету міської ради;

- участь голови районної ради у загальних зборах громадян.

2. Прем'єр-міністр України не погодився зі змістом актів, які були прийняті більшістю голосів на засіданні Кабінету Міністрів України і одноособово видав кілька постанов Кабінету Міністрів України. При цьому він зазначив, що оскільки Прем'єр-міністр України несе персональну відповідальність за роботу Кабінету Міністрів України, то і повноваження щодо прийняття урядових актів належать йому як керівникові Кабінету Міністрів України.

Проаналізуйте дії Прем'єр-міністра України. Чи відповідають вони вимогам законодавства? Розкрийте зміст принципів єдиноначальності й колегіальності в організації і діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування.

3. Встановіть, до яких методів діяльності органів публічної влади належать зазначені прийоми і способи організації управлінського процесу: складення розкладу пленарних засідань Верховної Ради України; аналіз звернень громадян; проведення “круглого столу” щодо напрямів реформування місцевого

самоврядування за участю представників громадськості, органів державної влади і місцевого самоврядування; обговорення законопроекту на засіданні робочої групи комітету Верховної Ради України; конкурсний відбір на посади в Адміністрації Президента України; нагородження працівника апарату Почесною грамотою Верховної Ради Автономної Республіки Крим; перевірка контрольною комісією місцевої ради стану виконання рішень місцевої ради щодо діяльності комунальних підприємств.

4. На сесії міської і сільської рад прийнято рішення про об'єднання територіальної громади міста і територіальної громади сусіднього села в одну територіальну громаду та створення спільних органів місцевого самоврядування. Міський прокурор вніс подання до міської ради з вимогою скасувати незаконне рішення. У відповіді прокурору міський голова зазначив, що прийняття рішень з питань адміністративно-територіального устрою належить до виключної компетенції сільських, селищних і міських рад.

Чи відповідають рішення міської та сільської рад вимогам законодавства? Як відбувається об'єднання територіальних громад?

Контрольні завдання

1. Визначте елементи організації і діяльності органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим і місцевого самоврядування в Україні.

2. Назвіть принципи, покладені в основу побудови системи органів публічної влади в Україні.

3. Розкрийте правову основу організації і діяльності органів державної влади в Україні.

4. Назвіть відмінності матеріально-фінансової основи органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим і органів місцевого самоврядування.

5. Дайте відповідь, як співвідносяться між собою функції органів державної влади і органів місцевого самоврядування та їх компетенція.

6. Назвіть правові форми діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

7. Поясніть, що таке координація діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, і в чому полягає її значення.

8. Вкажіть, з яких стадій складається вироблення владного рішення.

9. Визначте способи і прийоми інформаційного забезпечення органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим і місцевого самоврядування.

10. Назвіть основні вимоги наукової організації праці в органах державної влади та органах місцевого самоврядування.

Практичне заняття 2

ОРГАНІЗАЦІЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Основні питання

1. Поняття і система місцевого самоврядування в Україні.
2. Форми здійснення територіальною громадою місцевого самоврядування.
3. Організація роботи органів і посадових осіб місцевого самоврядування.
4. Організація роботи депутатів місцевих рад.

Завдання

1. Обласна рада своїм рішенням доручила постійній комісії з питань бюджету і фінансів розробити проект місцевого бюджету та винести його на розгляд ради. Постійна комісія створила підготовчу комісію, якій доручила здійснити підготовку проекту місцевого бюджету. До складу підготовчої комісії увійшли заступник голови обласної ради, керівники депутатських фракцій, фахівці з питань фінансового права. Голова місцевої державної адміністрації звернувся до обласної ради з вимогою скасувати це рішення, оскільки розробка проекту місцевого

бюджету та його виконання належать до повноважень місцевої державної адміністрації. Депутати обласної ради відмовилися виконувати вимоги голови місцевої державної адміністрації, зазначивши, що вирішення цих питань належить до делегованих повноважень місцевої державної адміністрації, а обласна рада такого делегування не здійснювала.

Дайте юридичний аналіз ситуації і визначте шляхи її вирішення. Який порядок підготовки та розгляду місцевого бюджету?

2. На засіданні виконавчого комітету міської ради було прийнято рішення про надання дозволу на спорудження торговельного центру. На сесії міської ради депутатська фракція звернулася з вимогою скасувати рішення виконавчого комітету, оскільки це питання не було погоджено з депутатами міської ради, а спорудження торговельного центру не було передбачено затвердженою радою містобудівною програмою. Міський голова відмовився вносити це питання до порядку денного, оскільки вважав, що його вирішення належить до повноважень виконавчих органів міської ради.

Чи відповідають дії виконавчого комітету міської ради вимогам законодавства? Які питання належать до виключної компетенції міської ради?

3. Голова місцевої державної адміністрації звернувся до секретаря міської ради з вимогою терміново у 3-годинний строк скликати позачергову сесію міської ради і передав йому проект порядку денного сесії. Секретар міської ради відмовився виконувати вимоги голови місцевої державної адміністрації, пояснивши, що сесія скликається тільки за дорученням міського голови, а він знаходиться у від'їзді.

Чи відповідають дії голови місцевої державної адміністрації та секретаря міської ради вимогам законодавства? Який порядок підготовки і скликання сесії місцевої ради?

4. Сесія міської ради прийняла наступні рішення: про звільнення з посади секретаря міської ради у зв'язку з досяг-

ненням ним 60-річного віку; про відмову у реєстрації фракції “Народовладдя”; про направлення депутатського запиту до голови місцевої державної адміністрації; про вирішення земельного спору.

Чи належить до компетенції міської ради вирішення цих питань?

5. Шаров звернувся до сільського голови з проханням зареєструвати орган самоорганізації населення – сільський комітет. До заяви він додав протокол зборів жителів села, в яких брало участь 120 із 850 жителів села, які мають право голосу, про створення сільського комітету і обрання Шарова головою цього органу. Сільський голова відмовився реєструвати сільський комітет, оскільки створення органу самоорганізації було здійснено з порушенням вимог, встановлених законом, і запропонував Шарову проконсультуватися в юриста. Шаров оскаржив до суду дії сільського голови і просив притягнути його до відповідальності за обмеження права на місцеве самоврядування членів територіальної громади і за порушення вимог законодавства про звернення громадян, оскільки сільський голова не видав розпорядження про відмову в реєстрації сільського комітету, а дав відповідь в усній формі.

Чи правомірно діяв сільський голова? Чи був дотриманий встановлений законодавством порядок створення органу самоорганізації населення? Яке рішення має прийняти суд?

Контрольні завдання

1. Обґрунтуйте, чому територіальна громада є первинним суб’єктом місцевого самоврядування?
2. Охарактеризуйте етапи підготовки і проведення місцевого референдуму.
3. Розкрийте порядок проведення зборів громадян за місцем проживання.
4. Визначте порядок внесення і розгляду місцевої ініціативи, порядок організації громадських слухань.
5. Вкажіть порядок формування та систему місцевих рад.

6. Назвіть відмінності організаційної структури місцевих рад різного рівня.
7. Розкрийте основні функції та компетенцію місцевих рад.
8. Визначте форми та методи діяльності місцевих рад. Розгляньте особливості підготовки і проведення сесій місцевих рад.
9. Охарактеризуйте організацію роботи сільського, селищного, міського голови, секретаря ради, голови обласної, районної ради та його заступників.
10. Визначте порядок формування, структуру та організацію роботи виконавчих органів місцевих рад.
11. Розкрийте особливості організації роботи депутата місцевої ради в раді та з виборцями.
12. Визначте відмінності між депутатським запитом, зверненням, запитанням депутатів місцевих рад.
13. Вкажіть основні повноваження органів самоорганізації населення.
14. Розкрийте підстави та особливості відповідальності органів і посадових осіб місцевого самоврядування.

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

В а р і а н т І

1. Депутатська фракція на пленарному засіданні Верховної Ради України внесла пропозицію про відкликання Голови Верховної Ради України через його незадовільну роботу на цій посаді. Головуючий на засіданні відмовився внести запропоновану пропозицію до порядку денного, мотивуючи це тим, що перед розглядом питання про відкликання Голови Верховної Ради України потрібно попередньо розглянути його у комітетах, на засіданні Погоджувальної ради депутатських фракцій (груп), а також утворити тимчасову слідчу комісію для перевірки інформації, що стосується цього питання. Погоджувальна рада депутатських фракцій (груп), куди була внесена пропозиція про відкликання Голови Верховної Ради України, на своєму засіданні прийняла рішення про відкладення зазначеного питання на наступну сесію.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Чи був дотриманий встановлений порядок розгляду питання про відкликання Голови Верховної Ради України?

2. Глава Адміністрації Президента України повернув внесений Секретарем Ради національної безпеки і оборони України до Адміністрації Президента України проект указу Президента України щодо присвоєння вищих військових звань, зазначивши, що Секретар Ради національної безпеки і оборони України не є суб'єктом підготовки і внесення проектів указів Президента України. Секретар Ради національної безпеки і оборони України звернувся до Міністерства юстиції з проханням роз'яснити – чи має право апарат Ради національної безпеки і оборони України і Секретар Ради національної безпеки і оборони України готувати проекти указів Президента України.

Проаналізуйте дії Глави Адміністрації Президента України, Секретаря Ради національної безпеки і оборони України та підготуйте обґрунтовану відповідь на запит Секретаря Ради національної безпеки і оборони України.

3. Двадцять депутатів Верховної Ради Автономної Рес-

публіки Крим звернулися на сесії Верховної Ради Автономної Республіки Крим з вимогою звільнення заступника Голови Ради міністрів Автономної Республіки Крим через його незадовільну роботу на цій посаді. Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим відмовився вносити це питання до порядку денного, зазначивши, що спочатку слід заслухати звіт заступника Голови Ради міністрів Автономної Республіки Крим про його діяльність, однак таку пропозицію можуть вносити не менше п'ятьох постійних комісій Верховної Ради Автономної Республіки Крим. Депутати подали запит до заступника Голови Ради міністрів Автономної Республіки Крим з вимогою негайно звітувати про свою діяльність перед Верховною Радою Автономної Республіки Крим.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Чи відповідають дії депутатів і Голови Верховної Ради Автономної Республіки Крим вимогам законодавства? Який порядок звільнення з посади Голови Ради міністрів Автономної Республіки Крим, його заступників, міністрів? Яку відповідь має дати заступник Голови Ради міністрів Автономної Республіки Крим на депутатський запит?

4. Обласна рада прийняла рішення про проведення місцевого референдуму з питань припинення повноважень голови обласної державної адміністрації і утворення виконавчого комітету обласної ради. Обласний прокурор вніс протест до обласної ради з вимогою привести її рішення у відповідність до вимог чинного законодавства. Депутати на сесії обласної ради розглянули протест прокурора і підтвердили своє попереднє рішення, зазначивши у відповіді прокуророві, що відповідно до Європейської хартії місцевого самоврядування обласна рада має право утворювати власні адміністративні структури.

Чи відповідають дії обласної ради вимогам законодавства? Чи наділені обласні ради правом створення виконавчих органів? Чи правомірні дії прокурора? Як прокурор мав діяти у цій ситуації?

В а р і а н т І І

1. На сесії Верховної Ради України десятеро народних депутатів України звернулись із пропозицією внести до порядку денного сесії питання про направлення депутатського запиту до Президента України із вимогою надання офіційної відповіді на нього у 10-денний строк. Головуючий на пленарному засіданні Верховної Ради України відмовив, мотивуючи тим, що депутатський запит до Президента повинен бути попередньо схвалений на засіданні Погоджувальної ради депутатських фракцій (груп). Після чого народні депутати України направили свій запит до Адміністрації Президента України.

Чи відповідають дії народних депутатів України і головуючого на засіданні вимогам законодавства? Який порядок направлення і розгляду запиту до Президента України? Як має діяти у цій ситуації Адміністрація Президента України?

2. Під час перебування Президента України з офіційним візитом за кордоном Глава Адміністрації Президента України, здійснюючи моніторинг актів Кабінету Міністрів України, встановив, що постанова Кабінету Міністрів, на його погляд, прийнята з перевищенням повноважень уряду. У зв'язку з цим він видав розпорядження про зупинення дії постанови Кабінету Міністрів України до розгляду цього питання Президентом України.

Чи відповідають дії Глави Адміністрації Президента України вимогам законодавства? З яких питань Глава Адміністрації Президента України може видавати розпорядження?

3. Прем'єр-міністр України скликав засідання уряду і доручив керівнику Секретаріату Кабінету Міністрів України протягом 24 годин організувати його проведення, повідомити членів Кабінету Міністрів України та надати їм відповідні матеріали. У ході підготовки урядового засідання керівник Секретаріату Кабінету Міністрів України сформував проект порядку денного; визначив коло осіб, запрошених на засідання, до якого ввійшли: керівники деяких державних служб та інспекцій, Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим, голови профільних комітетів Верховної Ради України, голови обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, керівники самостій-

них управлінь Секретаріату Кабінету Міністрів України, а також надав дозвіл щодо присутності на урядовому засіданні представників офіційних засобів масової інформації.

Чи правомірні дії керівника Секретаріату Кабінету Міністрів України? Який порядок підготовки і проведення засідань Кабінету Міністрів України?

4. Вуличний комітет звернувся до секретаря міської ради з вимогою провести слухання з питань екологічних проблем міста. Секретар міської ради відмовив вуличному комітету, пояснивши, що слухання проводяться за вимогою не менш як 300 членів територіальної громади і пропозицію про проведення слухання слід попередньо узгодити з виконавчим комітетом міської ради.

Прокоментуйте дії вуличного комітету і секретаря міської ради. Як відбувається організація слухань у місцевій раді (наведіть приклади, керуючись окремими статутами територіальних громад та регламентами місцевих рад)?

В а р і а н т ІІІ

1. Слідчим районної прокуратури м. Києва було винесено постанову про затримання Ковалю та пред'явлення йому обвинувачення у вчиненні злочину. Після того, як було встановлено, що Коваль обраний народним депутатом України, однак ще не встиг принести присягу народного депутата, до Верховної Ради України було направлено подання про надання згоди парламенту на притягнення Ковалю до кримінальної відповідальності. Верховна Рада України звернулася до Генерального прокурора України з вимогою скасувати постанову слідчого та негайно звітувати щодо затримання Ковалю. Генеральний прокурор пояснив, що процедуру затримання було дотримано, оскільки Коваль не є народним депутатом, бо повноваження народних депутатів починаються з моменту складення присяги.

Дайте юридичний аналіз дій слідчого, Генерального прокурора України. У чому полягають особливості порядку затримання, арешту та притягнення до кримінальної відповідальності народних депутатів України?

2. Секретар Ради національної безпеки і оборони України у зв'язку з офіційним візитом Президента України за кордон самостійно скликав засідання Ради національної безпеки і оборони України, головував на ньому і за результатами розгляду питань видав розпорядження про призначення заступника Секретаря Ради національної безпеки і оборони України, про утворення тимчасової міжвідомчої комісії з питань енергетичної безпеки та присвоєння військових і спеціальних звань. Народні депутати України направили запит до Секретаря Ради національної безпеки і оборони України з вимогою відмінити зазначені розпорядження, однак він відмовився це зробити, зазначивши, що право відміни актів належить Президенту України.

Дайте юридичний аналіз ситуації та запропонуйте шляхи її вирішення. Чи належить до повноважень Секретаря Ради національної безпеки і оборони України вирішення цих питань?

3. Іщенко звернувся до керівника Секретаріату Кабінету Міністрів України з проханням дозволити йому бути присутнім на засіданні Кабінету Міністрів України, оскільки він хоче брати участь у обговоренні проектів актів Кабінету Міністрів України. Керівник Секретаріату Кабінету Міністрів України відмовив Іщенку, пояснивши, що на засіданнях уряду можуть бути присутніми лише члени Кабінету Міністрів України та посадові особи, яких стосується обговорюване питання. Іщенко звернувся до суду зі скаргою на дії керівника Секретаріату Кабінету Міністрів, який, на його думку порушив його конституційне право на інформацію, а також вимоги законодавства про порядок висвітлення діяльності органів державної влади.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Чи відповідають дії керівника Секретаріату Кабінету Міністрів України вимогам законодавства? Яке рішення має прийняти суд? Який порядок підготовки засідань Кабінету Міністрів України? Яким чином забезпечується висвітлення роботи Кабінету Міністрів України на засіданнях?

4. Новопризначений голова місцевої державної адміністрації прийняв розпорядження про припинення повноважень перших заступників і заступників голови місцевої державної

адміністрації та про призначення на ці посади інших осіб. Звільнений з посади заступник голови місцевої державної адміністрації звернувся до суду з вимогою скасувати розпорядження голови місцевої державної адміністрації та поновити його на роботі, оскільки вважав, що для його звільнення не було ніяких підстав і, крім того, питання про звільнення не було погоджене з Першим віце-прем'єр-міністром України.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Чи відповідають дії голови місцевої державної адміністрації вимогам законодавства? Яке рішення має прийняти суд?

В а р і а н т І V

1. До Конституційного Суду України звернулася група народних депутатів України з вимогою визнати неконституційним закон у зв'язку із порушенням процедури його ухвалення. У зверненні було зазначено, що народний депутат України у зв'язку з виїздом у відрядження дав письмове доручення своєму помічнику-консультанту бути присутнім замість нього на пленарному засіданні Верховної Ради України і брати участь у голосуванні, що і було ним зроблено.

Дайте юридичний аналіз дій народних депутатів України, помічника-консультанта народного депутата України. Які права має помічник-консультант народного депутата України? Яке рішення може прийняти Конституційний Суд України?

2. Центральна виборча комісія відмовила у реєстрації кандидату на пост Президента України Олександрову у зв'язку з тим, що під час подання необхідних документів для реєстрації ним не було подано необхідної кількості підписів на підтримку його як кандидата на пост Президента України. Олександров подав скаргу на дії Центральної виборчої комісії до Верховного Суду України. У процесі розгляду справи Верховним Судом України було встановлено, що Олександров подав до Центральної виборчої комісії неправдиві відомості щодо часу проживання в Україні, який на момент подання документів до Центральної виборчої комісії становив 4 роки.

Яке рішення має прийняти Верховний Суд України? Чи відповідають дії Центральної виборчої комісії вимогам законодавства? Які умови реєстрації кандидата на пост Президента України передбачені законодавством?

3. До порядку денного засідання Кабінету Міністрів України були включені наступні питання: про затвердження плану законопроектної роботи; про ліквідацію Державної служби фінансового моніторингу України; про розподіл функціональних обов'язків між Прем'єр-міністром, Першим віце-прем'єр-міністром, віце-прем'єр-міністрами; про схвалення концепції Державної програми розвитку паливно-енергетичного комплексу; про створення Координаційного комітету з питань адміністративно-територіальної реформи в Україні; про затвердження загальної структури Міністерства внутрішніх справ України; про внесення конституційного подання щодо офіційного тлумачення Конституції України; про призначення на посаду Голови Національного банку України; про скасування розпорядження голови обласної державної адміністрації; про стан підготовки до проведення години Уряду у Верховній Раді України; про затвердження структури Секретаріату Кабінету Міністрів України.

Чи відноситься вирішення вказаних питань до компетенції Кабінету Міністрів України? Надайте юридично обґрунтовану відповідь.

4. Директор приватного підприємства відмовився звільнити від виконання виробничих обов'язків депутата міської ради на час здійснення ним депутатських повноважень. Своє рішення директор мотивував частою відсутністю депутата на робочому місці. Депутат направив депутатське звернення до прокурора області з вимогою притягнути до відповідальності директора за невиконання вимог законодавства щодо забезпечення гарантій депутатської діяльності. У відповіді на депутатське звернення прокурор зазначив, що питання щодо забезпечення гарантій депутатської діяльності належить до компетенції міської ради.

Дайте юридичний аналіз ситуації. У яких випадках депутат місцевої ради звільняється від виконання виробничих або

службових обов'язків? Яким чином здійснюється забезпечення гарантій депутатської діяльності депутатів місцевих рад?

В а р і а н т V

1. На пленарному засіданні Верховної Ради України було прийнято рішення про утворення Погоджувальної ради депутатських фракцій (груп), до складу якої були включені: керівники депутатських фракцій, народні депутати України, Глава Адміністрації Президента України. При цьому Верховна Рада України доручила Погоджувальній раді депутатських фракцій (груп) підготувати проект Закону України «Про внесення змін до Закону “Про статус народного депутата”» та проект “Положення про депутатську фракцію”.

Чи відповідають такі рішення Верховної Ради України вимогам законодавства? Чи був дотриманий встановлений порядок формування Погоджувальної ради депутатських фракцій (груп)? Які функції здійснює Погоджувальна рада депутатських фракцій (груп)?

2. Довірена особа кандидата на пост Президента України у територіальному виборчому окрузі Санін звернувся до територіальної виборчої комісії зі скаргою на дії голови дільничної виборчої комісії, який заборонив йому робити відеозаписи у приміщенні дільниці, а після невиконання його вимог прийняв рішення про позбавлення Саніна права перебування на виборчій дільниці під час голосування. Територіальна виборча комісія відмовила у задоволенні скарги, зазначивши, що довірена особа кандидата на пост Президента України не є суб'єктом звернення зі скаргою, після чого Санін подав скаргу на дії дільничної та рішення територіальної виборчих комісій до Центральної виборчої комісії.

Чи відповідають дії Саніна, дільничної та територіальної виборчих комісій вимогам законодавства? Яке рішення має прийняти Центральна виборча комісія?

3. На засіданні Кабінету Міністрів України було прийнято рішення про утворення комісії, основним завданням якої була підготовка концепції розвитку житлово-комунального гос-

подарства в Україні. До складу комісії були включені: Перший віце-прем'єр-міністр України, народні депутати України, міські голови, голова обласної ради, голови місцевих державних адміністрацій. Очолив створену комісію керівник Секретаріату Кабінету Міністрів України. Представник Президента України у Кабінеті Міністрів України звернувся з вимогою до Прем'єр-міністра України про перегляд прийнятого рішення. Прем'єр-міністр України зазначив, що рішення прийняте колегіально і він не має права його скасовувати.

Дайте юридичний аналіз ситуації та запропонуйте шляхи її вирішення. Проаналізуйте дії Кабінету Міністрів України. Які особливості створення консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів Кабінетом Міністрів України передбачені законодавством?

4. На засіданні вуличного комітету були прийняті наступні рішення про: обов'язковий збір з жителів вулиці на утримання вуличного комітету; проведення місцевого референдуму щодо перейменування вулиці; організацію стоянки автомобільного транспорту на території вулиці; внесення пропозиції до порядку денного сесії місцевої ради.

Міський голова видав розпорядження про скасування рішень вуличного комітету як таких, що прийняті з перевищенням повноважень, та про дострокове припинення повноважень вуличного комітету через порушення законів України. Голова вуличного комітету звернувся до суду зі скаргою на дії міського голови і з вимогою скасувати його розпорядження і притягнути його до відповідальності за втручання в діяльність вуличного комітету.

Дайте юридичний аналіз ситуації. Чи відповідають рішення вуличного комітету та розпорядження міського голови вимогам законодавства? Які повноваження мають органи самоорганізації населення? Яке рішення має прийняти суд?

В а р і а н т VI

1. Кандидат на пост Президента України Шевченко, ви-

сунутий однією з політичних партій, звернувся до Центральної виборчої комісії з проханням про його перереєстрацію через вихід зі складу партії. Центральна виборча комісія відмовила Шевченку, зазначивши, що партія може висувати кандидатом на пост Президента України як її члена, так і позапартійну особу, і запропонувала подати заяву про відмову від балотування. Шевченко звернувся до Верховного Суду України зі скаргою на дії Центральної виборчої комісії та з вимогою здійснити його перереєстрацію.

Яке рішення має прийняти Верховний Суд України? Чи відповідають дії Центральної виборчої комісії вимогам законодавства? Які підстави скасування рішення про реєстрацію кандидата на пост Президента України передбачені законодавством?

2. Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим прийняв рішення про утворення постійних комісій Верховної Ради Автономної Республіки Крим, призначив їх голів, а також надав право постійним комісіям вносити проекти нормативно-правових актів до Верховної Ради Автономної Республіки Крим. Депутатська фракція Верховної Ради Автономної Республіки Крим на пленарному засіданні вимагала скасувати розпорядження Голови Верховної Ради Автономної Республіки Крим, вважаючи, що він перевищив свої повноваження. Однак Голова Верховної Ради Автономної Республіки Крим відмовився виконувати вимоги депутатів і запропонував оскаржити його розпорядження в судовому порядку.

Проаналізуйте дії Голови Верховної Ради Автономної Республіки Крим. Чи відповідають вони вимогам законодавства? Як мають діяти депутати у цій ситуації?

3. Обласною державною адміністрацією був підготовлений і внесений на розгляд Кабінету Міністрів України проект постанови “Про проведення невідкладних заходів та виділення коштів для ліквідації наслідків стихійного лиха у м. Василівка”. Разом з ним була подана пояснювальна записка та супровідний лист. Наступного після надходження та реєстрації дня проект

був переданий до відповідних управлінь Секретаріату Кабінету Міністрів України, які провели його фахову та юридичну експертизу. Завізований керівниками управлінь проект був переданий керівникові Секретаріату Кабінету Міністрів України і включений ним до порядку денного чергового засідання уряду. З огляду на попередньо проведені експертизи проекту та вивчення його членами Кабінету Міністрів України постанова була прийнята без обговорення простою більшістю голосів членів уряду, присутніх на засіданні.

У чому полягає відмінність між постановами і розпорядженнями Кабінету Міністрів України? Чи дотриманий встановлений законодавством порядок підготовки і прийняття актів Кабінету Міністрів України?

4. На засіданні виконавчого комітету сільської ради було прийнято рішення про саморозпуск і створення органу самоорганізації населення – сільського комітету, якому були передані всі повноваження виконавчих органів сільської ради. Районний прокурор опротестував рішення виконавчого комітету сільської ради і вимагав від сільської ради негайно його скасувати. У відповіді прокурору сільський голова зазначив, що місцева рада прийняла рішення про делегування частини своїх повноважень щодо управління місцевим господарством органу самоорганізації населення – сільському комітету.

Чи відповідають дії виконавчого комітету сільської ради вимогам законодавства? Який порядок створення органів самоорганізації населення? Як має діяти у цій ситуації прокурор?

СПИСОК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Конституція України (із змін., внес. Законом України від 01.02.2011 р. № 2952-VI) // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 30. – № 141; 2011. – № 10. – Ст. 68.

Конституція Автономної Республіки Крим від 21.10.1998 р., затв. Законом України від 23.12.1998 р. № 350-XIV // Там же. – 1999. – № 5 – 6. – Ст. 43.

Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI (із змін.) // Там же. – 2010. – № 50-51. – Ст. 572; 2011. – № 10. – Ст. 63; 2011. – № 23. – Ст. 160; 2011. – № 29. – Ст. 272; 2011. – № 40. – Ст. 401; 2012. – № 4. – Ст. 11; 2012. – № 12-13. – Ст. 81; 2012. – № 9. – Ст. 63; 2012. – № 12-13. – Ст. 82; 2012. – № 21. – Ст. 204; Офіц. вісн. України. – 2012. – № 11. – Ст. 397; 2012. – № 45. – Ст. 1740; 2012. – № 50. – Ст. 1950; 2012. – № 60. – Ст. 2410; 2012. – № 63. – Ст. 2563; 2012. – № 83; 2012. – № 85.

Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2011. – № 13-14, № 15-16, № 17. – Ст. 1124; 2011. – № 29. – Ст. 272; 2011. – № 41. – Ст. 413; 2011. – № 42. – Ст. 428; 2011. – № 44. – Ст. 469; 2011. – № 45. – Ст. 477; 2011. – № 47. – Ст. 529; 2012. – № 6. – Ст. 50; 2012. – № 7. – Ст. 53; 2012. – № 14. – Ст. 88; 2012. – № 19-20. – Ст. 174; 2012. – № 24. – Ст. 248; Офіц. вісн. України. – 2011. – № 97. – Ст. 3525; 2012. – № 5. – Ст. 165; 2012. – № 4. – Ст. 137; 2012. – № 4. – Ст. 138; 2012. – № 1. – Т. 2. – Ст. 13; 2012. – № 4. – Ст. 140; 2012. – № 21. – Ст. 792; 2012. – № 34. – Ст. 1255; 2012. – № 41. – Ст. 1568; 2012. – № 49. – Ст. 1917; 2012. – № 51. – Ст. 2034; 2012. – № 58. – Ст. 2310; 2012. – № 58. – Ст. 2320; 2012. – № 62. – Ст. 2507; 2012. – № 62. – Ст. 2510; 2012. – № 63. – Ст. 2573; 2012. – № 83; 2012. – № 85; 2012. – № 86.

Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 р. № 1789-XII // Відом. Верхов. Ради України, 1991. – № 53. – Ст. 793; із змін. згідно з Законом України від 08.09.2012 р. № 5288-VI // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 73. – С. 9. – Ст. 2934.

Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим: Закон України від 10.02.1998 р. № 90/98-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1998. – № 29. – Ст. 191; 2007. – № 13. – Ст. 134;

2009. – № 31. – Ст. 460; 2010. – № 37. – Ст. 496; 2010. – № 35-36. – Ст. 491.

Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 04.04.1995 р. № 116/95-ВР в ред. Закону від 22.12.2005 р. // Там же. – 1995. – № 19. – Ст. 134; 1998. – № 40-41. – Ст. 250; 2000. – № 12. – Ст. 96; 2000. – № 13. – Ст. 107; 2006. – № 17. – Ст. 146; 2010. – № 4. – Ст. 34; 2010. – № 48. – Ст. 564.

Про вибори народних депутатів України: Закон України від 17.11.2011 р. № 4061-VI // Там же. – 2012. – № 10-11. – Ст. 73.

Про статус народного депутата України: Закон України від 17.11.1992 р. № 2790-XII в ред. Закону від 22.03.2001 р. № 2328-III (із змін.) // Там же. – 2001. – № 42. – Ст. 212; 2002. – № 35. – Ст. 264; 2002. – № 43. – Ст. 314; 2004. – № 22. – Ст. 315; 2005. – № 9. – Ст. 173; 2005. – № 4. – Ст. 100; 2005. – № 30. – Ст. 1785; 2006. – № 22. – Ст. 180; 2006. – № 9, 10-11. – Ст. 96; 2008. – № 5-6, № 7-8. – Ст. 78; 2009. – № 26. – Ст. 318; 2009. – № 36-37. – Ст. 511; 2009. – № 38. – Ст. 535; 2010. – № 41-42, № 43, № 44-45. – Ст. 529; 2011. – № 23. – Ст. 160; 2012. – № 12-13. – Ст. 82; 2012. – № 34-35. – Ст. 414.

Про статус депутата Верховної Ради Автономної Республіки Крим: Закон України від 22.12.2006 р. № 533-V // Там же. – 2007. – № 14. – Ст. 168.

Про вибори Президента України: Закон України від 05.03.1999 р. № 474-XIV в ред. Закону від 18.03.2004 р. № 1630-IV // Там же. – 2004. – № 20 – 21. – Ст. 291; 2009. – № 36-37. – Ст. 511; 2009. – № 50. – Ст. 754; 2010. – № 13. – Ст. 127; 2011. – № 23. – Ст. 160.

Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 05.03.1998 р. № 183/98-ВР // Там же. – 1998. – № 35. – Ст. 237.

Про Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим: Закон України від 02.03.2000 р. № 1524-III // Там же. – 2000. – № 21. – Ст. 158; (із змін.) Офіц. вісн. України. – 2012. – № 37. – Ст. 1371; 2012. – № 85.

Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV // Відом. Верхов. Ради України. – 1999. – № 20-21. – Ст. 190; 2001. – № 31. – Ст. 149; 2001. – № 32. –

Ст. 172; 2003. – № 24. – Ст. 159; 2004. – № 6. – Ст. 38; 2004. – № 10. – Ст. 103; 2004. – № 15. – Ст. 228; 2004. – № 19. – Ст. 252; 2004. – № 19. – Ст. 259; 2004. – № 23. – Ст. 323; 2005. – № 7-8. – Ст. 162; 2005. – № 17. – Ст. 267; 2006. – № 12. – Ст. 104; 2006. – № 9, № 10-11. – Ст. 96; 2007. – № 7-8. – Ст. 66; 2007. – № 11. – Ст. 94; 2007. – № 20. – Ст. 282; 2007. – № 34. – Ст. 444; 2008. – № 27-28. – Ст. 253; 2009. – № 24. – Ст. 297; 2010. – № 8. – Ст. 54; 2010. – № 10. – Ст. 107; 2010. – № 37. – Ст. 496; 2010. – № 40. – Ст. 524; 2011. – № 10. – Ст. 63; 2011. – № 44. – Ст. 461; Офіц. вісн. України. – 2012. – № 45. – Ст. 1737; 2012. – № 45. – Ст. 1740; 2012. – № 50. – Ст. 1950; 2012. – № 60. – Ст. 2410; 2012. – № 61. – Ст. 2471; 2012. – № 79. – Ст. 3192.

Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170; 1998. – № 48. – Ст. 292; 1999. – № 41. – Ст. 372; 2000. – № 9. – Ст. 67; 2000. – № 46. – Ст. 393; 2001. – № 9. – Ст. 39; 2001. – № 31. – Ст. 149; 2001. – № 32. – Ст. 172; 2001. – № 33. – Ст. 175; 2001. – № 49. – Ст. 259; 2003. – № 4. – Ст. 31; 2003. – № 24. – Ст. 159; 2003. – № 27. – Ст. 209; 2003. – № 28. – Ст. 216; 2003. – № 37. – Ст. 301; 2003. – № 45. – Ст. 360; 2004. – № 9. – Ст. 79; 2004. – № 15. – Ст. 228; 2004. – № 19. – Ст. 259; 2004. – № 23. – Ст. 323; 2005. – № 9. – Ст. 172; 2005. – № 7-8. – Ст. 162; 2005. – № 18-19. – Ст. 267; 2005. – № 21. – Ст. 303; 2005. – № 48. – Ст. 483; 2005. – № 49. – Ст. 519; 2006. – № 2-3. – Ст. 35; 2006. – № 12. – Ст. 104; 2006. – № 9, № 10-11. – Ст. 96; 2006. – № 16. – Ст. 133; 2007. – № 7-8. – Ст. 66; 2007. – № 15. – Ст. 194; 2007. – № 20. – Ст. 282; 2007. – № 18-19. – Ст. 269; 2007. – № 25. – Ст. 340; 2007. – № 33. – Ст. 440; 2007. – № 34. – Ст. 444; 2008. – № 27-28. – Ст. 253; 2008. – № 48. – Ст. 358; 2009. – № 6. – Ст. 19; 2009. – № 19. – Ст. 260; 2009. – № 32-33. – Ст. 485; 2009. – № 36-37. – Ст. 511; 2009. – № 38. – Ст. 534; 2010. – № 10. – Ст. 107; 2010. – № 18. – Ст. 141; 2010. – № 34. – Ст. 486; 2010. – № 37. – Ст. 496; 2010. – № 37. – Ст. 497; 2010. – № 40. – Ст. 524; 2010. – № 48. – Ст. 564; 2010. – № 49. – Ст. 571; 2011. – № 23. – Ст. 160; 2011. – № 34. – Ст. 343; 2011. – № 51. – Ст. 577; 2012. – № 7. – Ст. 53; Офіц. вісн. України. – 2012. – № 1. – Т. 2. – Ст. 8; 2012. – № 45. – Ст. 1730; 2012. –

№ 45. – Ст. 1731; 2012. – № 45. – Ст. 1737; 2012. – № 50. – Ст. 1950; 2012. – № 61. – Ст. 2471; 2012. – № 76. – Ст. 3067; 2012. – № 85.

Про столицю України – місто-герой Київ: Закон України від 15.01.1999 р. № 401-XIV // Відом. Верхов. Ради України. – 1999. – № 11. – Ст. 79; 2007. – № 34. – Ст. 444; 2008. – № 5 / № 5-8 /. – Ст. 78; 2008. – № 48. – Ст. 358; 2009. – № 19. – Ст. 257; 2010. – № 48. – Ст. 564; 2011. – № 1. – Ст. 4.

Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів: Закон України від 10.07.2010 р. № 2487-VI (із змін.) // Там же. – 2010. – № 35-36. – Ст. 491; 2010. – № 39. – Ст. 514; 2011. – № 23. – Ст. 160; Офіц. вісн. України. – 2012. – № 34. – Ст. 1255; 2012. – № 45. – Ст. 1731.

Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11.07.2002 р. № 93-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2002. – № 40. – Ст. 290; 2004. – № 14. – Ст. 196; 2004. – № 22. – Ст. 316; 2005. – № 51. – Ст. 552; 2006. – № 16. – Ст. 133; 2006. – № 21. – Ст. 171; 2007. – № 12. – Ст. 110; 2007. – № 13. – Ст. 134; 2009. – № 19. – Ст. 260; 2010. – № 35-36. – Ст. 491; Офіц. вісн. України. – 2012. – № 37. – Ст. 1371; 2012. – № 45. – Ст. 1731.

Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 р. № 2493-III // Відом. Верхов. Ради України. – 2001. – № 33. – Ст. 175; 2003. – № 46. – Ст. 367; 2004. – № 10. – Ст. 104; 2005. – № 2. – Ст. 32; 2005. – № 4. – Ст. 90; 2005. – № 9. – Ст. 177; 2006. – № 1. – Ст. 18; 2006. – № 14. – Ст. 121; 2007. – № 7-8. – Ст. 66; 2010. – № 4. – Ст. 18; 2011. – № 23. – Ст. 160; 2012. – № 12-13. – Ст. 82; 2012. – № 29. – Ст. 334; Офіц. вісн. України. – 2012. – № 1. – Т. 2. – Ст. 10; 2012. – № 34. – Ст. 1255; 2012. – № 45. – Ст. 1731; 2012. – № 61. – Ст. 2471.

Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11.07.2001 р. № 2625-III // Там же. – 2001. – № 48. – Ст. 254.

Про Раду міністрів Автономної Республіки Крим: Закон України від 16.06.2011 р. № 3530-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2012. – № 2-3. – Ст. 3.

Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 07.10.2010 р. № 2591-VI // Там же. – 2011. – № 9. – Ст. 58; 2011. – № 23. – Ст. 160; 2011. – № 38. – Ст. 384; 2012. – № 7. – Ст. 53; (із змін.) Офіц. вісн. України. – 2012. – № 32. – Ст. 1176; 2012. – № 34. – Ст. 1255; 2012. – № 45. – Ст. 1731; 2012. – № 45. – Ст. 1737; 2012. – № 45. – Ст. 1740; 2012. – № 47. – Ст. 1827; 2012. – № 50. – Ст. 1950; 2012. – № 78. – Ст. 3157; 2012. – № 85.

Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2011. – № 38. – Ст. 385; (із змін.) Офіц. вісн. України. – 2012. – № 45. – Ст. 1740; 2012. – № 45. – Ст. 1737.

Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23.12.1997 р. №776/97-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1998. – № 20. – Ст. 99; 2008. – № 25. – Ст. 240; Офіц. вісн. України. – 2012. – № 37. – Ст. 1371; 2012. – № 45. – Ст. 1731; 2012. – № 76. – Ст. 3071.

Про Регламент Верховної Ради України: Закон України // Відом. Верхов. Ради України. – 2010. – № 14-15, № 16-17. – Ст. 133.

Положення про помічника-консультанта народного депутата України: затв. постановою Верхов. Ради України від 13.10.1995 р. № 379/95-ВР // Там же. – 1995. – № 37. – Ст. 283; 1999. – № 18. – Ст. 169; 2001. – № 30. – Ст. 141; 2004. – № 23. – Ст. 320.

Положення про консультанта депутатської групи (фракції) Верховної Ради України: затв. постановою Верхов. Ради України від 13.10.1995 р. № 378/95-ВР // Там же. – 1995. – № 36. – Ст. 280; 2001. – № 30. – Ст. 141; 2004. – № 23. – Ст. 320.

Положення про загальні збори громадян за місцем проживання в Україні: затв. постановою Верхов. Ради України від 17.12.1993 р. № 3748-XII // Там же. – 1994. – № 6. – Ст. 30.

Про структуру Апарату Верховної Ради України: постановова Верхов. Ради України від 20.04.2000 р. № 1678-III (із змін.) // Там же. – 2000. – № 31. – Ст. 253; 2004. – № 51. – Ст. 555.

Положення про Апарат Верховної Ради України: затв. розпорядженням Голови Верхов. Ради України від 25.08.2011 р № 769 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/769/11-%D1%80%D0%B3>

Про розподіл обов'язків між Головою Верховної Ради України, Першим заступником і заступником Голови Верховної Ради України: розпорядження Голови Верхов. Ради України від 29.02.2000 р. № 140 // Держ. буд-во. – Т. 1. – Х.: Гриф, 2002. – С. 509-512.

Про першочергові заходи із забезпечення діяльності Президента України: указ Президента України від 25.02.2010 р. № 265/2010 // Офіц. вісн. України. – 2010. – № 16. – Ст. 729.

Деякі питання Адміністрації Президента України: указ Президента України від 05.04.2011 р. № 352/2011 // Там же. – 2011. – № 27. – Ст. 1124.

Питання Адміністрації Президента України: указ Президента України від 08.07.2011 р. № 739/2011 // Там же. – 2011. – № 53. – Ст. 2096.

Питання Апарату Ради національної безпеки і оборони України: указ Президента України від 06.04.2012 р. № 251/2012 // Там же. – 2012. – № 28. – Ст. 1045.

Положення про Апарат Ради національної безпеки і оборони України: указ Президента України від 14.10.2005 р. № 1446/2005 // Там же. – 2005. – № 42. – Ст. 2651.

Питання Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим: указ Президента України від 28.04.2007 р. № 364/2007 // Там же. – 2007. – № 32. – Ст. 1281.

Про Положення про порядок підготовки та внесення проєктів актів Президента України: указ Президента України від 15.11.2006 р. № 970/2006 // Там же. – 2006. – № 47. – Ст. 3123.

Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: указ Президента України від 09.12.2010 № 1085/2010 // Там же. – 2010. – № 94. – Ст. 3334; 2010. – № 101. – С. 99. – Ст. 3622; 2011. – № 29. – С. 17. – Ст. 1219; 2011. – № 37. – С. 49. – Ст. 1512; 2011. – № 52. – С. 27. – Ст. 2068; 2011. – № 54. – С. 7. – Ст. 2145; 2011. – № 56. – С. 9. – Ст. 2240; 2011. – № 100. – С. 10. – Ст. 3659; 2012. – № 7. – С. 11. – Ст. 241; 2012. – № 14. – С. 10. – Ст. 509; 2012. – № 17. – С. 11. – Ст. 609; 2012. – № 26. – С. 35. – Ст. 970.

Питання оптимізації системи центральних органів вико-

навчої влади: указ Президента України від 06.04.2011 р. № 370/2011 // Офіц. вісн. України. – 2011. – № 29. – Ст. 1219; 2011 р. – № 29. – С. 177. – Ст. 1242; 2011. – № 37. – С. 49. – Ст. 1512.

Деякі питання організації роботи міністерств, інших центральних органів виконавчої влади: указ Президента України від 24.12.2010 № 1199/2010 // Там же. – 2010. – № 100. – Ст. 3545.

Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України: постанова Каб. Міністрів України від 18.07.2007 р. № 950 // Там же. – 2007. – № 54. – Ст. 2180.

Питання Секретаріату Кабінету Міністрів України: постанова Каб. Міністрів України від 11.04.2011 р. № 381 // Там же. – 2011. – № 27. – Ст. 1131.

Деякі питання Секретаріату Кабінету Міністрів України: постанова Каб. Міністрів України від 20.12.2010 р. № 1151 // Там же. – 2011. – № 3. – Ст. 175.

Про затвердження Положення про Секретаріат Кабінету Міністрів України: постанова Каб. Міністрів України від 12.08.2009 р. № 850 // Там же. – 2009. – № 61. – Ст. 2164.

Про Положення про Міністра Кабінету Міністрів України від 05.06.2003 р. № 480/2003 // Там же. – 2003. – № 24. – С. 34. – Ст. 1125; із змін. указ Президента України від 24.12.2012 р. № 752/2012 // Уряд. кур'єр від 27.12.2012 р. № 240.

Про затвердження рекомендаційних переліків структурних підрозділів обласної, Київської та Севастопольської міської, районної, районної в м. Києві та Севастополі державних адміністрацій: постанова Каб. Міністрів України від 18.04.2012 р. № 606 (із змін.) // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 50. – Ст. 1984; 2012. – № 83.

Про структуру апарату центральних органів виконавчої влади та їх територіальних підрозділів, апарату місцевих державних адміністрацій, їх управління, відділів, інших структурних підрозділів: розпорядження Каб. Міністрів України від 12.11.2008 р. № 1436-р // Там же. – 2008. – № 89. – Ст. 2989; (із змін.). – 2008. – № 94. – Ст. 3113; 2010. – № 34. – Ст. 1197.

Про упорядкування структури апарату центральних органів виконавчої влади, їх територіальних підрозділів та місцевих державних адміністрацій: постанова Каб. Міністрів України

від 12.03.2005 р. № 179 // Офіц. вісн. України. – 2005. – № 11. – Ст. 522; 2005. – № 43. – Ст. 2715; 2006. – № 10. – Ст. 632; 2006. – № 29. – Ст. 2092; 2006. – № 33. – Ст. 2391; 2007. – № 10. – Ст. 354; 2007. – № 10. – Ст. 363; 2007. – № 20. – Ст. 798; 2008. – № 68. – Ст. 2270; 2009. – № 84. – Ст. 2843; 2009. – № 88. – Ст. 2971; 2010. – № 70. – Ст. 2521; 2011. – № 4. – Т. 2. – Ст. 204; 2011. – № 27. – Ст. 1130; 2011. – № 37. – Ст. 1523; 2011. – № 39. – Ст. 1605; 2011. – № 59. – Ст. 2361; 2011. – № 83. – Ст. 3029; 2012. – № 16. – Ст. 586.

Деякі питання упорядкування структури апарату центральних органів виконавчої влади: постанова Каб. Міністрів України від 17.01.2011 р. № 20 // Там же. – 2011. – № 4. – Ст. 204.

Типовий регламент місцевої державної адміністрації: затв. постановою Каб. Міністрів України від 11.12.1999 р. № 2263 (зі змін.) // Там же. – 1999. – № 50. – С. 77; 2002. – № 12. – Ст. 598; 2004. – № 15. – Ст. 1047; 2006. – № 31. – Ст. 2225; 2007. – № 83. – Ст. 3072; 2009. – № 40. – Ст. 1355; 2010. – № 84. – Ст. 2945; 2011. – № 94. – Ст. 3427.

Про затвердження Типового положення про колегію центрального органу виконавчої влади і місцевої державної адміністрації: постанова Каб. Міністрів України від 02.10.2003 р. № 1569 (зі змін.) // Там же. – 2003. – № 40. – Ст. 2107; 2004. – № 5. – Ст. 237; 2005. – № 20. – Ст. 1080; 2006. – № 31. – Ст. 2225; 2007. – № 20. – Ст. 795; 2009. – № 93. – Ст. 3158; 2011. – № 59. – Ст. 2371; 2011. – № 79. – Ст. 2906.

Регламент Верховной Рады Автономной Республики Крым: утв. постановлением Верхов. Рады Автономной Республики Крым от 30.06.1998 г. № 109-П (с изм.) // Сб. нормат.-прав. актов Автономной Республики Крым. – 1998. – № 6. – Ст. 388; 1998. – № 7. – Ст. 471; 1999. – № 8. – Ст. 837; 1999. – № 11. – Ст. 1115; 2000. – № 2. – Ст. 75; 2001. – № 6. – Ст. 562-563; 2002. – № 5. – Ст. 328; 2003. – № 3. – Ст. 212; 2004. – № 6. – Ст. 535; 2006. – № 7. – Ст. 496; 2006. – № 10. – Ст. 887; 2007. – № 4. – Ст. 316. – № 10. – Ст. 995; 2008. – № 2. – Ст. 72; 2009. – № 9. – Ст. 686; 2010. – № 3. – Ст. 158. – Ст. 159, № 5. – Ст. 401. – № 6. – Ст. 468. – № 11. – Ст. 898; 2011. – № 2. – Ст. 56, № 3 (ч. 1). –

Ст. 158. – № 4. – Ст. 274. – № 11. – Ст. 814. – № 12 (ч. 2). – Ст. 921.

Положение о Секретариате Верховной Рады Автономной Республики Крым: утв. постановлением Верхов. Рады Автономной Республики Крым от 18.09.2002 г. № 253-3/02 (с изм.) // Сб. нормат.-прав. актов Автономной Республики Крым. – 2002. – № 9. – Ст. 961-962; 2004. – № 3. – Ст. 170; 2005. – № 2. – Ст. 79; 2006. – № 6. – Ст. 416; 2006. – № 9. – Ст. 753.

Положение об Управлении делами Совета министров Автономной Республики Крым: утв. постановлением Совета министров Автономной Республики Крым от 08.10.2002 г. № 424 // Там же. – 2002. – № 10. – Ст. 1122-1123.

Регламент работы Совета министров Автономной Республики Крым: утв. постановлением Совета министров Автономной Республики Крым от 07.08.2012 г. № 193 [Электрон. ресурс]. – Режим доступа: www.ark.gov.ua/ua

Про затвердження Порядку контролю за здійсненням органами місцевого самоврядування делегованих повноважень органів виконавчої влади: постанова Каб. Міністрів України від 09.03.1999 р. № 339 (зі змін.) // Офіц. вісн. України. – 1999. – № 10. – Ст. 390; 2004. – № 27. – Ст. 1775; 2009. – № 42. – Ст. 1402.

Рішення Конституційного Суду України від 17.10.2002 р. № 17-рп/2002 (щодо повноважності Верховної Ради України) // Там же. – 2002. – № 44. – Ст. 2045.

Рішення Конституційного Суду України від 07.07.1998 р. № 11-рп/98 (справа щодо порядку голосування та повторного розгляду законів Верховною Радою України) // Там же. – 1998. – № 27. – С. 139.

Рішення Конституційного Суду України від 28.03.2001 р. № 2-рп/2001 (справа про позачерговий розгляд законопроектів) // Там же. – 2001. – № 15. – Ст. 658.

Рішення Конституційного Суду України від 14.10.2003 р. № 16-рп/2003 (справа про направлення запиту до Президента України) // Там же. – 2003. – № 46. – Ст. 2388.

Рішення Конституційного Суду України від 11.04.2000 р. № 4-рп/2000 (справа про запити народних депутатів до прокуратури) // Офіц. вісн. України. – 2000. – № 16. – Ст. 679.

Рішення Конституційного Суду України від 19.05.1999 р. № 4-рп/99 (справа про запити народних депутатів України) // Там же. – 1999. – № 20. – Ст. 905.

Рішення Конституційного Суду України від 20.03.2002 р. № 4-рп/2002 (справа про запити і звернення народних депутатів України до органів дізнання і досудового слідства) // Там же. – 2002. – № 13. – Ст. 668.

Рішення Конституційного Суду України від 10.04.2003 р. № 7-рп/2003 (справа про гарантії діяльності народного депутата України) // Там же. – 2003. – № 17. – Ст. 789.

Рішення Конституційного Суду України від 27.10.1999 р. № 9-рп/99 (справа про депутатську недоторканність) // Там же. – 1999. – № 44. – Ст. 71.

Рішення Конституційного Суду України від 25.12. 2003 р. № 21-рп/2003 (справа про особливості здійснення виконавчої влади та місцевого самоврядування у місті Києві) // Там же. – 2003. – № 52. – Ст. 2829.

Бодрова І. І. Правовий статус асоціації місцевих рад України: питання теорії і практики : [моногр.] / І. І. Бодрова. – Х.: СПД ФО Вапнярчук Н. М., 2006.

Величко В. О. Конституційно-правовий статус місцевих державних адміністрацій в Україні : моногр. / В. О. Величко. – Х., 2005.

Гнилорибов В. В. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні : навч. посіб. / В. В. Гнилорибов, В. М. Тихонов. – Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2004.

Державне будівництво: зб. нормат.-прав. актів / упор. Ю. П. Битяк, П. М. Любченко, С. Г. Серьогіна. – Х.: Фінн, 2010.

Бодрова І. І. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підруч. / І. І. Бодрова, С. В. Болдирев, В. О. Величко та ін.; за ред. С. Г. Серьогіної. – 2-е вид., переробл. і доповн. – Х. : Право, 2013.

Журавський В. С. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні : підруч. / В. С. Журавський, В. О. Серьогін, О. Н. Ярмиш. – К. : Ін Юре, 2003.

Любченко П. М. Компетенція суб'єктів місцевого самоврядування : моногр. / П. М. Любченко. – Х. : Модель всесвіту,

2001.

Любченко П. М. Конституційно-правові основи розвитку місцевого самоврядування як інституту громадянського суспільства : моногр. / П. М. Любченко. – Х. : Одіссей, 2006.

Лялюк О. Ю. Основи організації і діяльності місцевих рад в Україні : моногр. / О. Ю. Лялюк. – Х. : Право, 2008.

Місцеве самоврядування в Україні в умовах становлення правової держави : моногр. / за ред. Ю. М. Тодики, В. А. Шумілка. – Х. : Одіссей, 2004.

Онупрієнко А. М. Місцеві органи влади в механізмі демократичної держави: теоретико-правовий аналіз : [моногр.] / А. М. Онупрієнко. – Х. : Торсінг, 2009.

Остапенко О. Г. Конституційно-правовий статус органів самоорганізації населення в Україні : моногр. / О. Г. Остапенко. – Х. : НАДУ, 2009.

Петришина М. О. Нормотворча діяльність в органах місцевого самоврядування в Україні : моногр. / М. О. Петришина. – Х. : Право, 2011.

Правова основа місцевого самоврядування: зб. нормат. актів / упор. П. М. Любченко. – Х.: Фінн, 2011.

Проблеми функціонування місцевих рад та їх виконавчих органів : моногр. / за ред. Ю. М. Тодики. – Х. : Право, 2009.

Серьогіна С. Г. Теоретично-правові та організаційні засади функціонування інституту президентства в Україні : моногр. / С. Г. Серьогіна. – Х.: Ксілон, 2001.

Соляник К. Є. Виконавчі органи місцевих рад в Україні: правовий статус і організація роботи : [моногр.] / К. Є. Соляник. – Х. : Крок, 2004.

Стешенко Т. В. Правовий статус, система і організація роботи виборчих комісій : моногр. / Т. В. Стешенко. – Х. : СПД ФО Вапнярчук Н. М., 2006.

Шеверева В. Є. Проблеми правового регулювання передвиборної агітації в Україні : моногр. / В. Є. Шеверева. – Х. : Слово, 2012.

З М І С Т

Загальні положення.....	3
Практичне заняття 1. Поняття й елементи організації і діяльності органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим та місцевого самоврядування в Україні	5
Практичне заняття 2. Організація місцевого самоврядування в Україні.....	8
Контрольна робота	12
Варіант I	12
Варіант II	14
Варіант III	15
Варіант IV	17
Варіант V	19
Варіант VI.....	21
Список нормативно-правових актів та літератури.....	23

*****

СПИСОК НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Конституція України від 28.06.1996 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

Конституція Автономної Республіки Крим від 21.10.1998 р.: затв. Законом України від 23.12.1998 р. № 350-XIV // Там же. – 1999. – № 5. – Ст. 43.

Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI // Там же. – 2010. – № 50-51. – Ст. 572.

Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI // Там же. – 2011. – № 13-14, № 15-16, № 17. – Ст. 112.

Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим: Закон України від 10.02.1998 р. № 90/98-ВР // Там же. – 1998. – № 29. – Ст. 191.

Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 04.04.1995 р. № 116/95-ВР // Там же. – 1995. – № 19. – Ст. 134; в ред. Закону від 22.12.2005 р. № 3277-IV // Там же. – 2006. – № 17. – Ст. 146.

Про вибори народних депутатів України: Закон України від 17.11.2011 р. № 4061-VI // Там же. – 2012. – № 10-11. – Ст. 73.

Про статус народного депутата України: Закон України від 17.11.1992 р. № 2790-XII // Там же. – 1993. – № 3. – Ст. 17; в ред. Закону від 22.03.2001 р. № 2328-III // Там же. – 2001. – № 42. – Ст. 212.

Про вибори Президента України: Закон України від 05.03.1999 р. № 474-XIV // Там же. – 1999. – № 14. – Ст. 81; в ред. Закону від 18.03.2004 р. № 1630-IV // Там же. – 2004. – № 20-21. – Ст. 291.

Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 05.03.1998 р. № 183/98-ВР // Там же. – 1998. – № 35. – Ст. 237.

Про Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим: Закон України від 02.03.2000 р. № 1524-III // Там же. – 2000. – № 21. – Ст. 158.

Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. № 586-XIV // Відом. Верхов. Ради України. – 1999. – № 20-21. – Ст. 190.

Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР // Там же. – 1997. – № 24. – Ст. 170.

Про столицю України – місто-герой Київ: Закон України від 15.01.1999 р. № 401-XIV // Там же. – 1999. – № 11. – Ст. 79.

Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів: Закон України від 06.04.2004 р. № 1667-IV // Там же. – 2004. – № 30-31. – Ст. 382.

Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11.07.02 р. № 93-IV // Там же. – 2002. – № 40. – Ст. 290.

Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 р. № 2493-III // Там же. – 2001. – № 33. – Ст. 175.

Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11.07.2001 р. № 2625-III // Там же. – 2001. – № 48. – Ст. 254.

Про всеукраїнський та місцеві референдуми: Закон України від 03.07.1991 р. № 1286-XII // Там же. – 1991. – № 33. – Ст. 443.

Про Раду міністрів Автономної Республіки Крим: Закон України від 16.06.2011 р. № 3530-VI // Там же. – 2012. – № 2-3. – Ст. 3.

Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 07.10.2010 р. № 2591-VI // Там же. – 2011. – № 9. – Ст. 58.

Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI // Там же. – 2011. – № 38. – Ст. 385.

Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 23.12.1997 р. № 776/97-ВР // Там же. – 1998. – № 20. – Ст. 99.

Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 р. № 1861-VI // Там же. – 2010. – № 14-17. – Ст. 133.

Положення про помічника-консультанта народного депутата України: постанова Верхов. Ради України від 13.10.1995 р.

№ 379/95-ВР // Там же. – 1995. – № 37. – Ст. 283.

Положення про загальні збори громадян за місцем проживання в Україні: постанова Верхов. Ради України від 17.12.1993 р. № 3748-ХІІ // Відом. Верхов. Ради України. – 1994. – № 6. – Ст. 30.

Про структуру апарату Верховної Ради України: постанова Верхов. Ради України від 20.04.2000 р. № 1678-ІІІ // Там же. – 2000. – № 31. – Ст. 253.

Про розподіл обов'язків між Головою Верховної Ради України, Першим заступником і заступником Голови Верховної Ради України: розпорядження Голови Верхов. Ради України від 29.02.2000 р. №140 // Держ. буд-во: зб. нормат.-прав. актів. Т. 1. – Х.: Гриф, 2002. – С. 509-512.

Про першочергові заходи із забезпечення діяльності Президента України: указ Президента України від 25.02.2010 р. № 265/2010 // Офіц. вісн. України. – 2010. – № 16. – Ст. 729.

Деякі питання Адміністрації Президента України: указ Президента України від 05.04.2011 р. № 352/2011 // Там же. – 2011. – № 27. – Ст. 1124.

Питання Адміністрації Президента України: указ Президента України від 08.07.2011 р. № 739/2011 // Там же. – 2011. – № 53. – Ст. 2096.

Питання Апарату Ради національної безпеки і оборони України: указ Президента України від 06.04.2012 р. № 251/2012 // Там же. – 2012. – № 28. – Ст. 1045.

Положення про Апарат Ради національної безпеки і оборони України: указ Президента України від 14.10.2005 р. № 1446/2005 // Там же. – 2005. – № 42. – Ст. 2651.

Питання Представництва Президента України в Автономній Республіці Крим: указ Президента України від 28.04.2007 р. № 364/2007 // Там же. – 2007. – № 32. – Ст. 1281.

Про Положення про порядок підготовки та внесення проектів актів Президента України: указ Президента України від 15.11.2006 р. № 970/2006 // Там же. – 2006. – № 47. – Ст. 3123.

Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: указ Президента України від 09.12.2010 № 1085/2010 //

Там же. – 2010. – № 94. – Ст. 3334.

Питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади: указ Президента України від 06.04.2011 р. № 370/2011 // Офіц. вісн. України. – 2011. – № 29. – Ст. 1219.

Деякі питання організації роботи міністерств, інших центральних органів виконавчої влади: указ Президента України від 24.12.2010 р. № 1199/2010 // Там же. – 2010. – № 100. – Ст. 3545.

Про вдосконалення структури місцевих державних адміністрацій: указ Президента України від 03.04.2005 р. № 593/2005 // Там же. – 2005. – № 14. – Ст. 707.

Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України: постанова Каб. Міністрів України від 18.07.2007 р. № 950 // Там же. – 2007. – № 54. – Ст. 2180.

Питання Секретаріату Кабінету Міністрів України: постанова Каб. Міністрів України від 11.04.2011 р. № 381 // Там же. – 2011. – № 27. – Ст. 1131.

Деякі питання Секретаріату Кабінету Міністрів України: постанова Каб. Міністрів України від 20.12.2010 р. № 1151 // Там же. – 2011. – № 3. – Ст. 175.

Про затвердження Положення про Секретаріат Кабінету Міністрів України: постанова Каб. Міністрів України від 12.08.2009 р. № 850 // Там же. – 2009. – № 61. – Ст. 2164.

Про затвердження рекомендаційних переліків управлінь, відділів та інших структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій: постанова Каб. Міністрів України від 01.08.2007 р. № 996 // Там же. – 2007. – № 58. – Ст. 2307.

Про структуру апарату центральних органів виконавчої влади та їх територіальних підрозділів, апарату місцевих державних адміністрацій, їх управлінь, відділів, інших структурних підрозділів: розпорядження Каб. Міністрів України від 12.11.2008 № 1436-р // Там же. – 2008. – № 89. – Ст. 2989.

Про упорядкування структури апарату центральних органів виконавчої влади, їх територіальних підрозділів та місцевих державних адміністрацій: постанова Каб. Міністрів України

від 12.03.2005 р. № 179 // Там же. – 2005. – № 11. – Ст. 522.

Деякі питання упорядкування структури апарату центральних органів виконавчої влади: постанова Каб. Міністрів України від 17.01.2011 р. № 20 // Офіц. вісн. України. – 2011. – № 4. – Ст. 204.

Про затвердження Типового регламенту місцевої державної адміністрації: постанова Каб. Міністрів України від 11.12.1999 р. № 2263 // Там же. – 1999. – № 50. – С. 77.

Про затвердження Загального положення про колегію центрального органу виконавчої влади і місцевої державної адміністрації: постанова Каб. Міністрів України від 02.10.2003 р. № 1569 // Там же. – 2003. – № 40. – Ст. 2107.

Регламент Верховной Рады Автономной Республики Крым: постановление Верхов. Рады Автономной Республики Крым от 30.06.1998 г. № 109-II // Сб. нормат.-прав. актов Автономной Республики Крым. – 1998. – № 6. – Ст. 388.

Регламент работы Совета министров Автономной Республики Крым: постановление Совета министров Автономной Республики Крым от 23.09.1998 г. № 295 // Там же. – 1998. – № 9. – Ст. 836.

Рішення Конституційного Суду України від 17.10.2002 р. № 17-рп/2002 (щодо повноважності Верхов. Ради України) // Офіц. вісн. України. – 2002. – № 44. – Ст. 2045.

Рішення Конституційного Суду України від 07.07.98 р. № 11-рп/98 (справа щодо порядку голосування та повторного розгляду законів Верхов. Радою України) // Там же. – 1998. – № 27. – С. 139.

Рішення Конституційного Суду України від 28.03.2001 р. № 2-рп/2001 (справа про позачерговий розгляд законопроектів) // Там же. – 2001. – № 15. – Ст. 658.

Рішення Конституційного Суду України від 14.10.2003 р. № 16-рп/2003 (справа про направлення запиту до Президента України) // Там же. – 2003. – № 46. – Ст. 2388.

Рішення Конституційного Суду України від 11.04.2000 р. №4-рп/2000 (справа про запити народних депутатів до прокуратури) // Там же. – 2000. – № 16. – Ст. 679.

Рішення Конституційного Суду України від 19.05.1999 р.

№4-рп/99 (справа про запити народних депутатів України) // Офіц. вісн. України. – 1999. – № 20. – Ст. 905.

Рішення Конституційного Суду України від 20.03.2002 р. № 4-рп/2002 (справа про запити і звернення народних депутатів України до органів дізнання і досудового слідства) // Там же. – 2002. – № 13. – Ст. 668.

Рішення Конституційного Суду України від 10.04.2003 р. № 7-рп/2003 (справа про гарантії діяльності народного депутата України) // Там же. – 2003. – № 17. – Ст. 789.

Рішення Конституційного Суду України від 27.10.1999 р. № 9-рп/99 (справа про депутатську недоторканність) // Там же. – 1999. – № 44. – Ст. 71.

Рішення Конституційного Суду України від 25.12. 2003 р. № 21-рп/2003 (справа про особливості здійснення виконавчої влади та місцевого самоврядування у місті Києві) // Там же. – 2003. – № 52. – Ст. 2829.

Бодрова І. І. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підруч. / І. І. Бодрова, С. В. Болдирев, В. О. Величко та ін.; за ред. С. Г. Серьогіної. – 2-е вид., переробл. і доповн. – Х.: Право, 2011.

Гнилорибов В. В. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: навч. посіб. / В. В. Гнилорибов, В. М. Тихонов. – Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2004.

Журавський В. С. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: підруч. / В. С. Журавський, В. О. Серьогін, О. Н. Ярмиш. – К.: Ін Юре, 2003.

Колодій А. М. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підруч. / А. М. Колодій, А. Ю. Олійник; за ред. Я. Ю. Кондратьєва. – К.: Юрінком Інтер, 2003.

Бодрова І. І. Правовий статус асоціацій місцевих рад України: питання теорії і практики: [моногр.] / І. І. Бодрова. – Х.: СПД ФО Вапнярчук Н. М., 2006.

Величко В. О. Конституційно-правовий статус місцевих державних адміністрацій в Україні: моногр. / В. О. Величко. – Х., 2005.

Любченко П. М. Компетенція суб'єктів місцевого самоврядування: моногр. / П. М. Любченко. – Х.: Модель всесвіту,

2001.

Любченко П. М. Конституційно-правові основи розвитку місцевого самоврядування як інституту громадянського суспільства: моногр. / П. М. Любченко. – Х.: Одіссей, 2006.

Лялюк О. Ю. Основи організації і діяльності місцевих рад в Україні: моногр. / О. Ю. Лялюк. – Х.: Право, 2008.

Місцеве самоврядування в Україні в умовах становлення правової держави: моногр. / за ред. Ю. М. Тодики, В. А. Шумілкина. – Х.: Одіссей, 2004.

Онупрієнко А. М. Місцеві органи влади в механізмі демократичної держави: теоретико-правовий аналіз: моногр. / А. М. Онупрієнко. – Х.: Торсінг, 2009.

Остапенко О. Г. Конституційно-правовий статус органів самоорганізації населення в Україні: моногр. / О. Г. Остапенко. – Х.: НАДУ, 2009.

Петришина М. О. Нормотворча діяльність в органах місцевого самоврядування в Україні: моногр. / М. О. Петришина. – Х.: Право, 2011.

Проблеми функціонування місцевих рад та їх виконавчих органів: моногр. / за ред. Ю. М. Тодики. – Х.: Право, 2009.

Серьогіна С. Г. Теоретично-правові та організаційні засади функціонування інституту президєнтства в Україні: моногр. / С. Г. Серьогіна. – Х.: Ксілон, 2001.

Соляннік К. Є. Виконавчі органи місцевих рад в Україні: правовий статус і організація роботи / К. Є. Соляннік. – Х.: Крок, 2004.

Стєшенко Т. В. Правовий статус, система і організація роботи виборчих комісій: моногр. / Т. В. Стєшенко. – Х.: СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2006.

Панов М. І. Законодавство про вибори Президента України: наук.-практ. посіб. / М. І. Панов, С. Г. Серьогіна, Ю. П. Битяк та ін. – Харків: Одіссей, 2004.

Державне будівництво: зб. нормат.-прав. актів / упор. Ю. П. Битяк, П. М. Любченко, С. Г. Серьогіна. – Х.: Фінн, 2010.

Правова основа місцевого самоврядування: зб. нормат. актів / упор. П. М. Любченко. – Х.: Фінн, 2011.

Навчальне видання

**ЗАВДАННЯ
ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ТА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ДЕРЖАВНЕ БУДІВНИЦТВО
І МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ
В УКРАЇНІ”**

(галузь знань 0304 “Право”,
освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”,
напрям підготовки 6.030401 “Правознавство”)

для студентів III курсу заочної форми навчання

У к л а д а ч і : СЕРЬОГІНА Світлана Григорівна,
ЛЮБЧЕНКО Павло Миколайович,
БОДРОВА Ірина Іванівна,
ЛЯЛЮК Олексій Юрійович,
ШЕВЕРЄВА Віталіна Євгенівна,
ЧЕЛОМБИТЬКО Лариса Вікторівна

Відповідальна за випуск *С. Г. Серьогіна*
О. О. Сидоренко

Редактор *Л. М. Рибалко*
Комп’ютерна верстка *Л. П. Лавриненко*

План 2012

Підп. до друку 27.12.2012. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.
Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 2,2. Облік.-вид. арк. 1,41. Вид. № 264.
Тираж 150 прим. Зам. № 4573. Ціна договірна.

Редакційно-видавничий відділ
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.

Друкарня
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.